

**“İçərişəhər”
Dövlət Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsi
Publik Hüquqi Şəxsi**

**“İçərişəhər” Dövlət Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsinin
strukturuna daxil olan qurumların
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə
birləşdirilmiş (konsolidə edilmiş)**

**MALİYYƏ HESABATLARI
VƏ
MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN HESABATI**

Bakı şəhəri, 24 dekabr 2024-cü il

Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına və təqdim edilməsinə görə məsuliyyətlə bağlı rəhbərliyin bəyanatı	3-4
Müstəqil auditorun hesabatı	5-6

Maliyyə hesabatlarının formaları:

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	7
Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabat	8
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	9
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	10

İzahedici qeydlər:

1. Ümumi məlumat	11
2. Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmalı	12
3. Uçot siyasətinin tətbiqində rəhbərliyin əhəmiyyətli mühakiməsi	15
4. Standartlar, şərhlər və mövcud standartlara düzəlişlər	16
5. Yenidən təsnifləşdirmələr	16
6. Qeyri-maddi aktivlər	17
7. Əsas vəsaitlərin hərəkəti	17
8. Sair uzunmüddətli maliyyə aktivləri	17
9. Sair uzunmüddətli aktivlər	17
10. Ehtiyatlar	17
11. Qısamüddətli debitor borcları	17
12. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	17
13. Kapital ehtiyatları	17
14. Qısamüddətli öhdəliklər	18
15. Gəlirlər	18
16. Əməliyyat xərcləri	18
17. Xalis mənfəət (zərər)	18
18. Maliyyə aktivləri və öhdəliklər	19
19. Öhdəliklər və şərti öhdəliklər	19
20. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi	20
21. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar	20
22. Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr	20

MALİYYƏ HESABATLARININ İSTİFADƏÇİLƏRİNƏ

“İçərişəhər” Dövlət Tarix-memarlıq Qoruğu İdarəsinin strukturuna daxil olan qurumların 31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə birləşdirilmiş (konsolidə edilmiş) maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına və təqdim edilməsinə görə məsuliyyətlə bağlı

RƏHBƏRLİYİN BƏYANATI

Bu bəyanat “İçərişəhər” Dövlət Tarix-memarlıq Qoruğu İdarəsi Publik Hüquqi Şəxsinin (“Publik Hüquqi Şəxs”) və İdarənin strukturuna daxil olan qurumların 31.12.2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) uyğun hazırlanmış birləşdirilmiş (konsolidə edilmiş) maliyyə hesabatları ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının üzvü, sərbəst auditor İlham Süleyman oğlu Süleymanın rəhbərlik etdiyi Auditor Qrupunun (“Auditorlar”) hesabatında (“Auditor rəyi”) şərh edilən məsələlərə görə Publik Hüquqi Şəxsin rəhbərliyinin məsuliyyətini auditorların məsuliyyətindən fərqləndirmək məqsədilə hazırlanmışdır.

“Rəhbərlik” ifadəsinin açıqlaması üçün bu maliyyə hesabatlarına izahlı qeydlərin 1 sayılı qeydinə (səh. 11) diqqət çəkirik.

Rəhbərlik, Publik Hüquqi Şəxsde mühasibat uçotunun Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydalara uyğun aparılmasına və 31 dekabr 2023-cü il tarixinə Publik Hüquqi Şəxsin maliyyə vəziyyətini, həmin tarixdə başa çatmış il üzrə maliyyə-təsərrüfat əməliyyatlarının nəticələrini, pul vəsaitlərinin hərəkətini və kapitaldakı dəyişiklikləri əks etdirən maliyyə hesabatlarının MHBS-na uyğun düzgün hazırlanmasına və rəhbərliyin fikrincə, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Publik Hüquqi Şəxs 31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə birləşdirilmiş (konsolidə edilmiş) maliyyə hesabatlarını qüvvədə olan qanunvericiliyin tələbinə müvafiq olaraq MHBS-na uyğun tərtib etmişdir.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik aşağıda qeyd olunan məsələlərə görə məsuliyyət daşıyır:

- uyğun mühasibat uçotu prinsiplərinin seçilməsinə və mütəmadi olaraq tətbiq edilməsinə görə;
- maliyyə hesabatlarının MHBS əsasında hazırlanmasına və ya əgər bu Standartlardan hər hansı bir əhəmiyyətli kənarlaşmalar varsa, bu kənarlaşmanın maliyyə hesabatlarında açıqlanmasına və izah edilməsinə görə;
- MHBS-nın xüsusi tələbləri ilə uyğunluq istifadəçilərə Publik Hüquqi Şəxsin maliyyə vəziyyəti və məcmu gəlirləri haqqında müəyyən əməliyyatların, digər hadisələrin və vəziyyətlərin təsirinin anlaşılması üçün kifayət etmədikdə bununla bağlı maliyyə hesabatlarında əlavə izahatların və açıqlamaların təmin edilməsinə görə;
- məntiqli və məqsəduyğun təxminlərin və qərarların qəbul edilməsinə görə;
- yaxın gələcəkdə Publik Hüquqi Şəxs işini normal şərtlər altında davam etdirdiyi halda, hesabat tarixinə maliyyə hesabatlarının fasiləsizlik prinsipi əsasında hazırlanmasına görə.

Rəhbərlik həmçinin aşağıdakı məsələlərə görə məsuliyyət daşıyır:

- Publik Hüquqi Şəxsin daxilində səmərəli və keyfiyyətli daxili nəzarət sisteminin işlənilib hazırlanmasına, qurulmasına və möhkəmləndirilməsinə görə;
- maliyyə hesabatlarının MHBS-na uyğun olaraq düzgün hazırlanmasına və Publik Hüquqi Şəxsin maliyyə vəziyyətini istənilən zaman düzgün əks etdirən mühasibat uçotu sisteminin təşkilinə görə;
- Publik Hüquqi Şəxsdə mühasibat uçotunun Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq təşkilinə və aparılmasına görə;
- mümkün imkanlardan istifadə edərək Publik Hüquqi Şəxsin aktivlərinin etibarlı mühafizəsinin təşkilinə görə;
- saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanunazidd halların müəyyən edilməsinə və qarşısının vaxtında alınmasına görə;
- audit nəticəsində Publik Hüquqi Şəxsin fəaliyyətində müəyyən edilmiş çatışmazlıqların aradan qaldırılması üçün təsirli tədbirlərin hazırlanmasına və həyata keçirilməsinə görə.

Rəhbərlik bununla təsdiq edir ki, Publik Hüquqi Şəxsin maliyyə vəziyyətini tələb olunan dəqiqliklə açıqlaya bilən, maliyyə hesabatlarının Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin tələblərinə uyğun olmasını təmin edən müvafiq və adekvat mühasibat müxabirləşmələrinin doğruluğuna yetərli dərəcədə diqqət yetirilmişdir.

Rəhbərlik həmçinin bəyan edir ki, 31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatan hesabat dövrü üzrə Publik Hüquqi Şəxsin maliyyə hesabatlarının və İdarənin strukturuna daxil olan qurumların birləşdirilmiş (konsolidə edilmiş) maliyyə hesabatları auditi "Global Audit" MMC tərəfindən aparılmış və müstəqil auditorun 17 oktyabr 2023-cü il tarixli hesabatı ilə rəsmiləşdirilmişdir.

Rəhbərlik təsdiq edir ki, 31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan hesabat dövrünün auditinin aparılması üçün başqa bir auditorla xidmət müqaviləsi bağlanmamışdır və başqa auditor tərəfindən həmin dövr üzrə maliyyə hesabatlarının auditi aparılmamışdır.

"İçərişəhər" DTMQİ PHŞ-nin rəhbərliyi adından:

Aparatın rəhbəri

Baş mühasib

Bakı şəhəri, 24 dekabr 2024-cü il

INDEPENDENT AUDITOR

İlham Süleyman oğlu Süleyman

Audit license/İcazə № SA/309

Dated/Tarixi: 27.04.2022-ci il

SƏRBƏST AUDİTOR

İlham Süleyman oğlu Süleyman

Address : Appart.17, building 112, Badamdar-2, Sabail district, Baku, AZ1021, Azerbaijan Republic, tel.: (+994 50) 201 66 10

Ünvan: Azərbaycan Respublikası, AZ1021, Bakı şəh., Səbail rayonu, Badamdar şossesi, 2-ci y/m, ev 112, m.17

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN HESABATI

“İçərişəhər” Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsinin rəhbərliyinə

Rəy

Biz, bundan sonra “Publik Hüquqi Şəxs” adlandırılacaq “İçərişəhər” Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsi Publik Hüquqi Şəxsinin (VÖEN 1700711731) və İdarənin strukturuna daxil olan qurumların 31 dekabr 2023-cü il tarixində təqdim edilən Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan, həmin tarixdə başa çatmış il üzrə Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatdan, Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatdan və Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatdan, eləcə də İzahedici qeydlərdən ibarət olan birləşdirilmiş (konsolidə edilmiş) maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq.

Bizim fikrimizcə, maliyyə hesabatları 31 dekabr 2023-cü il tarixinə Publik Hüquqi Şəxsin maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə başa çatan il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) uyğun olaraq düzgün və ədalətli şəkildə əks etdirir.

Rəy üçün əsaslar

Biz, auditi Beynəlxalq Audit Standartları (“BAS”) əsasında aparmışıq. Bu standartlar çərçivəsində nəzərdə tutulan öhdəliklərimiz hesabatımızın “Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorların məsuliyyəti” bölməsində əks olunmuşdur. Biz Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının “Peşəkar Mühəsiblərin Etika Məcəlləsi”nin (“İESBA Məcəlləsi”) prinsiplərinə uyğun olaraq Publik Hüquqi Şəxsdən asılı deyilik və digər etik öhdəliklərimizi bu tələblər və İESBA Məcəlləsi əsasında həyata keçirmişik. Hesab edirik ki, əldə etdiyimiz auditor sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Əhəmiyyətli nüanslar - müqayisəli məlumat

31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə təqdim edilmiş müqayisəli məlumatların yenidən təsnif edildiyini göstərən, bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsi olan izahlı qeydlərin 5 sayılı qeydinə (səh. 16) diqqət çəkirik. 31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış ildə əvvəlki hesabat ilinin (2022-ci ilin) maliyyə hesabatlarındakı bəzi göstəricilərə düzəlişlər edilmişdir. Bu düzəlişin səbəbi İdarənin strukturuna daxil olan bəzi qurumlarda əvvəlki hesabat ilində büdcə vəsaitlərinin hesabat ilinin sonuna olan qalığının maliyyə hesabatlarında sair əməliyyat gəlirlərinin tərkibinə daxil edilməsi ilə bağlı olmuşdur. Qeyd olunan büdcə vəsaitlərinin 31 dekabr 2022-ci il tarixinə qalığı mühasibat uçotunda “Gələcək hesabat dövrlərinin gəlirləri”nə aid edilmiş və hazırkı maliyyə hesabatlarında “Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat”da “Sair qısamüddətli öhdəliklər” sətirində əks etdirilmişdir. Həmin düzəliş retrospektiv şəkildə təsnifləşdirilmişdir. Bununla əlaqədar olaraq maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın, məcmu gəlirlər haqqında hesabatın və kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatın düzgünlüyünü təmin etmək məqsədilə 31 dekabr 2022-ci il tarixinə hesabat 31 dekabr 2023-cü il tarixinə uyğunlaşdırılaraq yenidən təsnifləşdirilmişdir. Bu məsələ ilə bağlı rəyimiz dəyişmişdir.

Əsas audit məsələləri

Əsas audit məsələləri bizim peşəkar mühakiməmizə görə cari dövrün maliyyə hesabatlarının auditində ən əhəmiyyətli məsələlərdir.

Bu məsələlər maliyyə hesabatlarının auditi baxımından və maliyyə hesabatlarına dair auditor rəyinin formalaşdırılmasında bütövlükdə nəzərə alınmışdır və biz bu məsələlərə dair ayrılıqda rəy vermirik.

Maliyyə hesabatlarına görə rəhbərliyin məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının MHBS-na uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq əhəmiyyətli təhriflərin olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır. Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda rəhbərliyin Publik Hüquqi Şəxsi ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olduğu və ya bunu etməkdən başqa real alternativin olmadığı hallar istisna olmaqla, rəhbərlik Publik Hüquqi Şəxsin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fəaliyyətin fasiləsizliyi ilə bağlı məlumatların açıqlanmasına və maliyyə hesabatlarında fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipinin istifadə olunmasına, maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorların məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz bütövlükdə maliyyə hesabatlarında saxtakarlıq və ya səhvlərdən dolayı əhəmiyyətli təhriflərin mövcud olmadığına əmin olmaq və rəyimizi əks etdirən auditor hesabatını təqdim etməkdir. Təminat olduqca önəmli olsa da, BAS-a uyğun aparılmış auditin hər zaman mövcud olan təhrifləri aşkarlayacağına zəmanət vermir. Təhriflər saxtakarlıqdan və ya səhvlərdən irəli gələ bilər və bu maliyyə hesabatları əsasında verilmiş iqtisadi qərarlara ciddi təsir göstərə bilər. BAS əsasında aparılan auditin bir hissəsi kimi biz audit prosesində peşəkar mühakimə və peşəkar skeptisizm prinsipi tətbiq edirik. Biz həmçinin:

- maliyyə hesabatlarında saxtalaşdırma və ya səhvlərdən irəli gələn ciddi təhrifləri aşkarlayır, təhlil edir, bu risklərə cavab verən audit prosedurları hazırlayır, icra edir və rəyimiz üçün müvafiq əsas təşkil edəcək kafi və müvafiq sübutlar toplayırıq. Saxtakarlıqdan irəli gələn ciddi təhrifləri aşkarlamama riski səhvlərdən qaynaqlanan riskdən daha yüksəkdir, belə ki saxtakarlıq əlbir olma, saxtalaşdırma, məqsədli səhv buraxma və ya daxili nəzarətin yetərsizliyi kimi hallarla əlaqədar olur;
- mövcud şərtlərdə müvafiq olacaq, lakin Publik Hüquqi Şəxsin daxili nəzarətinin səmərəliliyi ilə bağlı rəy bildirmək məqsədi daşımayan audit prosedurları hazırlamaq üçün audit zamanı Publik Hüquqi Şəxsin müvafiq daxili nəzarət sistemi haqqında anlayış əldə edirik;
- istifadə olunan uçot siyasətlərinin, uçot prinsiplərinin və rəhbərlik tərəfindən açıqlanan əlaqədar məlumatların müvafiqliyini təhlil edirik;
- rəhbərliyin uçotun davamlılıq prinsipindən istifadəsinin müvafiqliyinə və Publik Hüquqi Şəxsin fəaliyyətinin fasiləsizliyi prinsipini davam etdirmə imkanına dair ciddi şübhələr yarada biləcək hadisə və ya şərtlərlə əlaqədar ciddi qeyri-müəyyənliyin olub-olmaması ilə bağlı əldə edilmiş dəlillər əsasında yekun rəy bildiririk. Bizim yekun rəyimizdə "maliyyə hesabatlarında ciddi qeyri-müəyyənlik mövcuddur" qeyd olunarsa, auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarındakı əlaqədar məlumatlara diqqət çəkməyimiz, yaxud da bu cür məlumatlar müvafiq olmazsa, rəyimizi dəyişdirməyimiz tələb olunur. Bizim yekun rəyimiz auditor hesabatımızın hazırlanma tarixinədək əldə etdiyimiz audit sübutlarına əsaslanır. Bununla belə, gələcəkdə baş verə biləcək hadisələr və ya şərtlərin dəyişməsi Publik Hüquqi Şəxsin işində fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipini poza bilər;
- maliyyə hesabatlarının, o cümlədən açıqlanan məlumatların ümumi təqdimatı, strukturu və məzmunu, həmçinin maliyyə hesabatlarının obyektiv təqdimatının əsasını təşkil edən başlıca əqdləri və hadisələri əks etdirib-etdirmədiyini təhlil edirik.

Biz auditin və mühüm audit tapıntılarının, o cümlədən audit zamanı daxili nəzarət sistemində aşkar edilmiş mühüm çatışmazlıqların nəzərdə tutulan əhatə dairəsi və zamanlaması ilə bağlı Publik Hüquqi Şəxsin rəhbərliyi ilə əlaqə saxlayırıq. Müstəqilliyə dair müvafiq etik tələblərə əməl etməyimizi bəyan edirik. Rəhbərliklə müzakirə edilmiş məsələlərdən əsas audit məsələlərini, cari ilin maliyyə hesabatlarının auditində ən vacib olan məsələləri müəyyənləşdiririk.

Belə halları, məsələ ilə əlaqədar qanun və qaydalar məsələni ictimaiyyətə açıqlamaya mane olmadığı təqdirdə, auditor hesabatında göstəririk və ya nadir hallarda, məsələnin açıqlanmasının ictimai maraqlara mənfi təsirinə ola biləcəyini müəyyənləşdirdikdə, belə məsələlər auditor hesabatında təsvir olunmamalıdır.

Sərbəst auditor İlham Süleyman oğlu Süleyman
Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatası tərəfindən
verilmiş 27.04.2022-ci il tarixli SA/309 sayılı icazə

"Tax Audit" MMC-nin direktoru R. Q. Balakisiyev
Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatası tərəfindən
verilmiş 22.01.2022-ci il tarixli AT/243 sayılı icazə

Bakı şəhəri, 24 dekabr 2024-cü il

"İÇƏRİŞƏHƏR" DTMQİ PUBLİK HÜQUQİ ŞƏXSİ

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə birləşdirilmiş (konsolidə edilmiş) maliyyə hesabatları

MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT

(Azərbaycan manatı ilə ifadə olunmuşdur)

	İzahedici qeydin №-si	2023	2022
Aktivlər			
Uzunmüddətli aktivlər			
Qeyri-maddi aktivlər	6	1 590 081	1 549 335
Torpaq, tikili və avadanlıq	7	161 495 936	162 729 446
Bioloji aktivlər		15 446	
Sair uzunmüddətli maliyyə aktivləri	8	19 819 774	12 728 444
Sair uzunmüddətli qeyri-maliyyə aktivləri	9	1 493 082	1 487 958
Cəmi uzunmüddətli aktivlər		184 414 319	178 495 183
Qısamüddətli aktivlər			
Ehtiyatlar	10	566 700	440 416
Qısamüddətli debitor borcları	11	419 502	653 000
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	12	2 808 916	1 840 336
Sair qısamüddətli maliyyə aktivləri		171 471	-
0			
Sair qısamüddətli aktivlər		85 719	16 725
Cəmi qısamüddətli aktivlər		4 052 308	2 950 477
Cəmi aktivlər		188 466 627	181 445 660
Kapital və öhdəliklər			
Kapital			
Ödənilmiş nominal (nizamnamə) kapital		1 000 000	1 000 000
Kapital ehtiyatları	13	187 939 069	182 245 041
Bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)	13	(2 489 123)	(2 049 627)
Cəmi kapital		186 449 946	181 195 414
Qısamüddətli öhdəliklər			
Vergi və sair məcburi ödənişlər üzrə öhdəliklər			194 773
Qısamüddətli kreditor borcları		281 015	3 016
Sair qısamüddətli öhdəliklər		1 735 666	52 457
Cəmi qısamüddətli öhdəliklər		2 016 681	250 246
Cəmi öhdəliklər		2 016 681	250 246
Cəmi kapital və öhdəliklər		188 466 627	181 445 660

"İçərişəhər" DTMQİ PHŞ-nin rəhbərliyi adından:

Aparatın rəhbəri

I.V.Babayev

Baş mühasib

G.N.Əhmədova

Bakı şəhəri, 24 dekabr 2024-cü il

11-20-ci səhifələrdə göstərilən izahedici qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

“İÇƏRİŞƏHƏR” DTMQİ PUBLİK HÜQUQİ ŞƏXSİ

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə birləşdirilmiş (konsolidə edilmiş) maliyyə hesabatları

MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİR HAQQINDA HESABAT
(xərclərin funksiyaları üzrə)

(Azərbaycan manatı ilə ifadə olunmuşdur)

	İzahedici qeydın №-si	2023	2022
Əsas əməliyyat gəliri	15	4 259 508	3 592 003
Satışın maya dəyəri xərclər	16	(3 454 384)	(2 230 647)
Ümumi mənfəət		805 124	1 361 356
Sair əməliyyat gəlirləri	15	8 617 701	9 324 392
Sair əməliyyat xərcləri	16	(10 021 864)	(10 438 418)
Əməliyyat mənfəəti (zərəri)		(599 039)	247 330
Vergiqoyulmadan əvvəl mənfəət (zərəri)		(599 039)	247 330
Mənfəət vergisi		(149 424)	(190 668)
Hesabat dövründə xalis mənfəət (zərəri)	17	(748 463)	56 662
Digər məcmu gəlir	15	5 972 040	6 000 000
Məcmu gəlir (xalis mənfəətin (zərərin) və digər məcmu gəlirin cəmi)		5 223 577	6 000 000
O cümlədən,			
əsas Publik Hüquqi Şəxsin sahiblərinin mənfəəti (zərəri)		5 223 577	6 056 662

Xərclərin xüsusiyyətləri üzrə təsnifat əsasında əməliyyat xərcləri haqqında MƏLUMAT

	İzahedici qeyd №	2023	2022
İstifadə edilmiş material ehtiyatları	16	(208 644)	(273 533)
İşçi heyəti üzrə xərclər	16	(9 657 163)	(7 730 090)
Amortizasiya ayırmaları	7	(2 002 330)	(1 510 919)
Digər əməliyyat xərcləri	16	(1 608 111)	(3 154 523)
Cəmi əməliyyat xərcləri		(13 476 248)	(12 669 065)

“İçərişəhər” DTMQİ PHŞ-nin rəhbərliyi adından:

Aparatın rəhbəri

İ.V.Babayev

Baş mühasib

G.N.Əhmədova

Bakı şəhəri, 24 dekabr 2024-cü il

11-20-ci səhifələrdə göstərilən izahedici qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

“İÇƏRİŞƏHƏR” DTMQİ PUBLİK HÜQUQİ ŞƏXSİ

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə
birləşdirilmiş (konsolidə edilmiş) maliyyə hesabatları

KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT
31 dekabr 2023-cü il tarixinə

(Azərbaycan manatı ilə ifadə olunmuşdur)

	İzahedici qeydin №-si	Nizam- namə kapitalı	Yenidən qiymətlən- dirmə üzrə ehtiyat	Kapital ehtiyatları (digər ehtiyatlar)	Bölüş- dürül- məmiş mənfəət (ödənil- məmiş zərərlər)	Cəmi
Əvvəlki hesabat dövrünün əvvəlinə qalıq	13	1 000 000	151 277 162	22 975 155	(121 531)	175 130 787
Hesabat dövründə uçot siyasətində dəyişikliklər və ya əhəmiyyətli səhvlərlə bağlı düzəlişlər				2 119 285	(2 111 320)	7 965
Əvvəlki hesabat dövründə xalis mənfəət (zərərlər)				(126 562)	183 224	56 662
Sair məcmu gəlir				6 000 000		6 000 000
Əvvəlki hesabat dövrü üzrə kapitalda dəyişikliklərin cəmi				7 992 723	(1 928 086)	6 064 627
Əvvəlki hesabat dövrünün sonuna qalıq		1 000 000	151 277 162	30 967 879	(2 049 627)	181 195 414
Hesabat dövründə uçot siyasətində dəyişikliklər və ya əhəmiyyətli səhvlərlə bağlı düzəlişlər					30 956	30 956
Hesabat dövründə xalis mənfəət (zərərlər)				(308 968)	(439 496)	(748 464)
Sair məcmu gəlir				5 972 040		5 972 040
Hesabat dövrü üzrə kapitalda dəyişikliklərin cəmi				5 694 028	(439 496)	5 254 532
Hesabat dövrünün sonuna qalıq		1 000 000	151 277 162	36 661 907	(2 489 123)	186 449 946

“İçərişəhər” DTMQİ PHŞ-nin rəhbərliyi adından:

Aparatın rəhbəri

I.V.Babayev

Baş mühasib

G.N.Əhmədova

Bakı şəhəri, 24 dekabr 2024-cü il

11-20-ci səhifələrdə göstərilən izahedici qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

“İÇƏRİŞƏHƏR” DTMQİ PUBLİK HÜQUQİ ŞƏXSİ
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə
birləşdirilmiş (konsolidə edilmiş) maliyyə hesabatları

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT (BİRBAŞA METOD)
 (Azərbaycan manatı ilə ifadə olunmuşdur)

	İzahedici qeydin №-si	2023	2022
Əməliyyat fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Malların satışından və xidmətlərin göstərilməsindən daxilolmalar	12	4 355 490	3 502 562
Royaltilər, yığımlar və komisyon haqları üzrə daxilolmalar		1 447 896	171 124
Digər gəlirlərdən daxilolmalar	12	15 164 663	15 374 527
Əməliyyat fəaliyyətindən cəmi daxilolmalar		20 968 049	19 048 213
Mallar və xidmətlərə görə xaricolmalar		(2 971 864)	(3 266 162)
İşçilərin mükafatlandırılması ilə əlaqədar ödənişlər		(9 572 865)	(7 671 063)
Mənfəət vergisi ödənişi üzrə xaricolmalar		(388 190)	(252)
Digər ödənişlərə görə xaricolmalar		(371 065)	(150 376)
Əməliyyat fəaliyyətindən cəmi xaricolmalar		(13 303 984)	(11 087 853)
Əməliyyat fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti		7 664 066	7 960 360
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin hərəkətləri			
Torpaq, tikili və avadanlıqların, qeyri-maddi aktivlərin və digər uzunmüddətli aktivlərin əldə edilməsi üçün pul vəsaitlərinin xaricolmaları		(6 877 979)	(8 668 994)
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti		(6 877 979)	(8 668 994)
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətdən yaranan pul vəsaitlərinin hərəkətləri			
dividendlər və buna oxşar digər ödəmələr şəklində pul vəsaitlərinin xaricolmaları		182 493	
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətdən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti		182 493	
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin artması (azalması)		968 580	(708 634)
Pul vəsaitlərinin və onların ekvivalentlərinin hərəkəti			
bank overdraftları çıxılmaqla pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin ilin əvvəlinə olan məbləği		1 840 336	2 548 970
il ərzində pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin artması (azalması)		968 580	(708 634)
bank overdraftları çıxılmaqla pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin ilin sonuna olan qalığı		2 808 916	1 840 336

“İçərişəhər” DTMQİ PHŞ-nin rəhbərliyi adından:

Aparatın rəhbəri

I.V.Babayev

Baş mühasib

G.N.Əhmədova

Bakı şəhəri, 24 dekabr 2024-cü il

11-20-ci səhifələrdə göstərilən izahedici qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

“İÇƏRİŞƏHƏR” DTMQİ PUBLİK HÜQUQİ ŞƏXSİ

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə birləşdirilmiş (konsolidə edilmiş) maliyyə hesabatlarına

İZAHEDİCİ QEYDLƏR

1. ÜMUMİ MƏLUMAT

“İçərişəhər” Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsi Publik Hüquqi Şəxsi (“Publik Hüquqi Şəxs”) “Azərbaycan Respublikasında dövlət idarəçiliyinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 24 noyabr tarixli 1125 nömrəli Fərmanına uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti yanında “İçərişəhər” Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsinin əsasında yaradılmış publik hüquqi şəxsdir.

16.07.2007-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi tərəfindən Publik Hüquqi Şəxsə 1700711731 sayılı vergi ödəyicisinin eyniləşdirilməsi nömrəsi (VÖEN) verilmişdir.

Publik Hüquqi Şəxsin əsas fəaliyyət sahəsi

Publik Hüquqi Şəxsin əsas fəaliyyətinə “İçərişəhər” Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğunun və “Qala” Dövlət Tarix-Etnoqrafiya Qoruğunun ərazisində yerləşən tarix və memarlıq abidələrinin qorunmasının və ərazi üçün müəyyən edilmiş rejimin saxlanması təmin edilməsi üçün elmi, tarixi və mədəni cəhətdən öyrənilməsi, təbliği, məqsədyönlü istifadəsinin təşkili, abidələrin bərpasının, qorunub saxlanması və toxunulmazlığının təmin edilməsi və Qala ərazisində turizmin inkişafı daxildir. Nizamnaməsində qarşıya qoyulmuş məqsədlərə nail olmaq üçün Publik Hüquqi Şəxs sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirir.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin “İçərişəhər” Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsinin strukturunun təsdiq edilməsi və işçi sayının müəyyən edilməsi barədə” 14 noyabr 2017-ci il tarixli Qərarına uyğun olaraq “İçərişəhər” DTMQ İdarəsinin strukturuna aşağıdakı qurumlar daxildir:

- ◆ “İçərişəhər” Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsinin aparatı (şöbələr və sektorlar).
- ◆ “İçərişəhər” Muzey Mərkəzi
- ◆ Mənzil-kommunal və Təmir Xidməti
- ◆ Elmi-istehsalat Berpa Emalatxanası
- ◆ Elmi-mədəni Mərkəz
- ◆ Marionet Teatrı
- ◆ Tahir Salahovun Ev-muzeyi
- ◆ Maqşud İbrahimbəyov Yaradıcılıq Mərkəzi
- ◆ Ənənəvi İncəsənət Mərkəzi

31.12.2023-cü il tarixinə Publik Hüquqi Şəxsin nizamnamə kapitalı 1 000 000,00 manat təşkil etmişdir (31.12.2022-ci il tarixinə - 1 000 000,00 manat).

Publik Hüquqi Şəxsin hüquqi ünvanı: AZ1095, Bakı şəhəri, Səbail rayonu, Asəf Zeynallı küçəsi, 20/85

Rəhbərlik

Nizamnaməsinə əsasən Publik Hüquqi Şəxsə rəhbərlik İdarə heyəti tərəfindən həyata keçirilir.

İdarə heyətinin sədri (əvvəlki) Şahin Kamil oğlu Seyidzadə bu vəzifədə 03.03.2022-ci il tarixindən 23.09.2024-cü il tarixinədək işləmiş, “Ş.K.Seyidzadənin “İçərişəhər” Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsi İdarə heyətinin sədri vəzifəsindən azad edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2024-cü il 23.09.2024-cü il tarixli Sərəncamı ilə vəzifədən azad edilmişdir. İdarə heyəti sədrinin 31.07.2024-cü il tarixli 15/11 sayılı sərəncamı ilə 31.07.2024-cü il tarixindən İdarə heyəti sədrinin bir sıra səlahiyyətləri Aparatın rəhbəri İntiqam Vaqif oğlu Babayevə həvalə edilmişdir.

Maliyyə direktoru Şəfəq Zaqif qızı Bayramova bu vəzifədə 06.07.2022-ci il tarixindən indiyədək işləyir;

Baş mühasib Gülarə Nadir qızı Əhmədova bu vəzifədə 12.03.2021-ci il tarixdən indiyədək işləyir.

2. ƏHƏMİYYƏTLİ UÇOT QAYDALARININ İCMALI

Təqdimatın əsasları

Təqdim olunan maliyyə hesabatları Publik Hüquqi Şəxsin 01 yanvar 2023-cü il tarixindən 31 dekabr 2023-cü il tarixinədək olan hesabat ilindəki fəaliyyətini əhatə edir. Maliyyə hesabatlarında göstəricilər Azərbaycan manatı ilə ifadə olunmuşdur.

Uçot siyasətinin maliyyə hesabatlarının tərtib edilməsində istifadə edilən əsas müddəaları aşağıdakı bəndlərdə göstərilmişdir. Əgər başqa açıqlamalarda istinad qeydləri edilməmişdirsə, göstərilən uçot siyasətinin müddəaları təqdim edilən bütün hesabatlarda ardıcıl tətbiq edilmişdir.

Publik Hüquqi Şəxsdə mühasibat uçotu "Mühasibat uçotu haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununa və qüvvədə olan normativ-hüquqi aktlara uyğun olaraq aparılır. Bütçə vəsaitlərinin istifadəsinin uçotunun aparılması məqsədilə "SINAM" kompüter proqramı tətbiq olunur.

Təqdim olunan Maliyyə hesabatları Publik Hüquqi Şəxsin əsas mühasibat uçotu registrlərində olan qeydlərin əsasında hazırlanmışdır. Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartlarına ("BMUS") uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli ölçülərə riayət etmək məqsədilə Maliyyə hesabatlarına zəruri düzəlişlər edilmişdir. Bu düzəlişlərə əsas əməliyyatların iqtisadi mahiyyətini əks etdirən yenidən təsnifləşdirmələr, o cümlədən bəzi aktiv və öhdəliklərin yenidən təsnifləşdirilməsi daxildir.

Maliyyə hesabatlarında aktivlər və öhdəliklər faktiki xərclər üzrə qiymətləndirilmişdir. Bu qiymətləndirmələr və ehtimallar rəhbərliyin qısamüddətli hadisə və hərəkətlər barədə məlumatlarına əsaslanır, sonda nəticələr həmin qiymətləndirmələrdən və ehtimallardan fərqli ola bilər. Maliyyə hesabatlarının MHBS-na uyğun tərtib edilməsi nəzərdə tutur ki, rəhbərlik əsas qiymət göstəricilərini müəyyənləşdirir. Rəhbərlikdən həmçinin tələb edilir ki, Publik Hüquqi Şəxsin uçot siyasətinin həyata keçirilməsi sahəsində peşəkar mülahizələr açıqlansın.

Bu maliyyə hesabatları tarixi xərclər konsepsiyası və Publik Hüquqi Şəxsin fəaliyyətinin fasiləsizliyi ehtimalına əsasən hazırlanır.

Xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsi

Xarici valyutalar həmin valyuta ilə aparılan əməliyyatların baş verdiyi tarixlərdə qüvvədə olan müvafiq valyuta məzənnələrini (spot məzənnəsi) tətbiq etməklə funksional valyutaya çevrilir. Bu əməliyyatlar üzrə hesablamalardan və monetar maddələrin hesabat ilinin sonuna olan məzənnə ilə təkrar qiymətləndirilməsindən yaranan müsbət məzənnə fərqi (gəlirlər) və mənfi məzənnə fərqi (zərərlər) müvafiq olaraq mənfəətdə və ya zərərlərdə tanınır. Ədalətli dəyərin müəyyən edildiyi tarixdə məzənnələrdən istifadə etməklə çevrilən ədalətli dəyərlə ölçülmüş qeyri-monetar maddələrdən başqa qeyri-monetar maddələr ilin sonuna təkrar çevrilir və ilkin maya dəyəri ilə qiymətləndirilir (əməliyyat tarixində məzənnələrdən istifadə etməklə çevrilir).

31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə xarici valyutaların Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı tərəfindən müəyyən edilmiş Azərbaycan manatı ilə rəsmi məzənnələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
1 Avro – AZN	1,8766	1,8114
1 ABŞ dolları – AZN	1,7000	1,7000

Mühasibat uçotu prinsiplərində dəyişikliklər

9 sayılı MHBS-nı 1 yanvar 2023-cü il tarixində və həmin tarixdən sonrakı dövrlər üçün 39 sayılı BMUS-ı əvəz edir. Publik Hüquqi Şəxsin, 9 sayılı MHBS-nın əhatə dairəsinə daxil olan maliyyə alətləri üçün müqayisəli məlumatı yenidən təqdim etmək zərurəti yaranmamışdır.

Təsnifləşdirmə və qiymətləndirmə

9 sayılı MHBS-yə əsasən bütün maliyyə aktivləri ilkin tanınma zamanı sair məcmu gəlirdə ədalətli dəyərlə ("SMGƏD") və ya mənfəət və ya zərərdə ədalətli dəyərlə ölçülən aktivlər kimi ("MZƏD") kimi təsnifləşdirilir. Maliyyə aktivini, həm də aşağıdakı şərtləri yerinə yetirirsə və MZƏD-də göstərilirsə, amortizasiya edilmiş dəyərlə ölçülür:

- "yığılmaq üçün saxlanılan" əsasda idarə olunan alətlər; və
- maliyyə aktivinin müqavilənin şərtləri müəyyən edilmiş tarixlərdə pul vəsaitlərinin hərəkətinə, əsas pul vəsaitlərinin ödənilməsi və əsas məbləğ üzrə mənfəətin artmasına səbəb olur.

Borc aləti SMGƏD-də yalnız aşağıdakı şərtlərə cavab verirsə və MZƏD-də göstərilmiş ölçülür:

- aktivin məqsədi həm müqaviləli pul vəsaitlərinin hərəkəti toplanması, həm də maliyyə aktivlərinin satışı ilə əldə edilən biznes modeli çərçivəsində keçirilir; və
- maliyyə aktivinin müqavilənin şərtləri müəyyən edilmiş tarixlərdə pul vəsaitlərinin hərəkətinə, əsas pul vəsaitlərinin ödənilməmiş əsas məbləğinin ödənilməsinə səbəb olur.

Ticarət üçün nəzərdə tutulmayan kapital investisiyalarının ilkin tanınması zamanı Publik Hüquqi Şəxs qətiyyətlə SMG-də ədalətli dəyerdə sonrakı dəyişiklikləri təqdim edə bilər. Bu seçki investisiya yatırımı əsasında aparılır. Bütün digər maliyyə aktivləri MZƏD-də ölçülmüş kimi təsnifləşdirilir.

Dəyərdəndüşmə

Publik Hüquqi Şəxs, gözlənilən itkiləri ("GI") üzrə amortizasiya olunmuş dəyerdə olan maliyyə aktivləri üzrə dəyərsizləşmə ehtiyatını tanıyır. Publik Hüquqi Şəxs ilk 12 aylıq GI ölçülməsinin başlanmasından sonra kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artmadığı maliyyə alətləri istisna olmaqla, ömür boyu GI-yə bərabər olan məbləğdə dəyərsizləşmə ehtiyatını ölçür.

Əsas vəsaitlər

Əsas vəsaitlər ələ maddi aktivlərdir ki:

- (a) mal və xidmətlərin istehsalı və təchizatında istismar edilir, gələcəkdə icarəyə verilmək və ya inzibati məqsədlər üçün istifadə edilir;
- (b) bir dövrdən artıq dövr ərzində istifadə edilməsi gözlənilir.

Ədalətli dəyər – yaxşı məlumatlandırılmış, razılığa gəlmiş və bir-birindən asılı olmayan tərəflər arasında ticarət sövdələşmələrində aktivin mübadilə edildiyi dəyərdir.

Binalar üzrə ədalətli dəyər müvafiq qaydada vaxtaşırı keçirilən (adətən, üç ildən bir dəfədən az olmayaraq) qiymətləndirmə ilə müəyyənləşdirilir (amortizasiya ayırmaları çıxılmaqla). Yenidənqiymətləndirmə tarixinə yığılmış istənilən amortizasiya məbləği aktivin balans dəyərindən silinir və xalis dəyər yenidənqiymətləndirmə dəyərində hesablanır. Qalan bütün əsas vəsaitlər ilkin dəyərle amortizasiya ayırmaları çıxılmaqla əks etdirilir. İlkin dəyər bu aktivlərin əldə edilməsi ilə birbaşa əlaqədar olan xərcləri nəzərdə tutur. İlkin dəyərə həmçinin valyuta ilə alınmış əsas vəsaitlərin hedçinqi üzrə kapitala keçirilən pul vəsaitlərinin axını üzrə mənfəət və zərərlər də daxil edilir.

Sonrakı xərclər aktivin balans dəyərində yalnız o vaxt əlavə edilir və ya ayrıca aktiv kimi qəbul edilir ki, bu aktivlərlə əlaqədar olan gələcək iqtisadi səmərələr Publik Hüquqi Şəxsə keçsin və düzgün qiymətləndirilə bilsin. Qalan bütün cari təmir və istismar xərcləri o dövrün "Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatı"nda əks etdirilir ki, həmin dövrdə bu xərclər çəkilməmiş olsun.

Torpağın və binaların yenidənqiymətləndirilməsi üzrə balans dəyərində artması kapitalın tərkibində sair ehtiyatlar hesabına aid edilir. Balans dəyərində həmin aktiv üzrə əvvəlki yenidənqiymətləndirmə artımı hədləri daxilində azalması birbaşa kapitalın tərkibində ədalətli dəyər üzrə ehtiyatlar hesabına aid edilir; balans dəyərində qalan bütün azalmaları "Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabat"da əks etdirilir. Hər il aktivin yenidənqiymətləndirilmiş balans dəyəri əsasında hesablanmış amortizasiya ayırmaları və aktivin ilkin balans dəyəri əsasında hesablanmış amortizasiya ayırmaları arasındakı fərq, ədalətli dəyər üzrə ehtiyat hesabından "Bölüşdürülməmiş mənfəət" hesabına keçirilir.

Avadanlıq, yığılmış amortizasiyanı və dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatı çıxmaqla ilkin dəyerdə qeydə alınır. İlkin dəyər tikinti xərcləri və ya alış qiymətindən, o cümlədən idxal rüsumları və geri qaytarılmayan vergilərdən və aktivin istifadəyə yararlı vəziyyətə gətirilməsinə birbaşa aid olan digər xərclərdən ibarətdir. Hər hansı güzəştlər və geri qaytarılmış məbləğlər tikinti xərcləri, yaxud alış qiymətindən çıxılır. Kiçik həcmli təmir və istismar xərcləri çəkildiyi zaman xərcə silinir. Avadanlığın əsas hissələrinin və ya komponentlərinin dəyişdirilməsi xərcləri kapitallaşdırılır və əvəz edilmiş hissələr istismardan çıxarılır. Avadanlığın bütün növləri lazım olduqda, yığılmış amortizasiyanı və dəyərsizləşmə üzrə zərəri çıxmaqla (əgər varsa) ilkin dəyerdə qeydə alınır.

Hər bir hesabat tarixində rəhbərlik, avadanlıq üzrə dəyərsizləşmə əlamətlərinin mövcud olub-olmadığını qiymətləndirir. Avadanlıq dəyərsizləşdikdə, avadanlıq satış xərcləri çıxmaqla onların ədalətli dəyəri ilə istifadə dəyərindən daha yüksək olan dəyərə silinir. Aktivin balans dəyərindəki azalma məcmu gəlir hesabatında qeydə alınır. Aktivin istifadəsi nəticəsində əldə edilən dəyərin və ya satış xərcləri çıxılmaqla, onun ədalətli dəyərində müəyyən edilməsi üçün istifadə edilən təxminlərdə dəyişiklik baş verdiyi təqdirdə əvvəlki dövrlərdə hər-hansı aktiv üçün qeydə alınmış dəyərsizləşmə üzrə zərər bərpa edilir.

Əsas vəsaitlərin amortizasiyası

Avadanlıq üzrə amortizasiya bərabər çıxılmalar metodu ilə, yeni avadanlığın təxmin edilən faydalı istifadə müddəti ərzində aktivlərin ilkin dəyərini onların qalıq dəyərində azaltmaqla hesablanır.

Aktiv artıq köhnəldiyi və istismar müddəti başa çatdığı halda, satış üzrə təxmin edilən xərclər çıxılmaqla, Publik Hüquqi Şəxsin həmin aktivin satışı nəticəsində əldə edəcəyi təxmin edilən məbləğ aktivin qalıq dəyəridir. Publik Hüquqi Şəxs aktivinin onun fiziki istismar müddətinin sonuna qədər istifadə edəcəyini gözlədikdə, aktivin qalıq dəyəri sifirə bərabər olur. Aktivlərin qalıq dəyəri və faydalı xidmət müddəti lazım olduqda hər bir balans tarixində nəzərdən keçirilir və dəqiqləşdirilir.

Qeyri-maddi aktivlər

Publik Hüquqi Şəxsin qeyri-maddi aktivləri müəyyən istifadə müddətinə malikdir və bura kapitallaşdırılmış kompüter proqram təminatı və lisenziyalar daxildir. Müvafiq proqram təminatı ilə birbaşa əlaqədə olaraq inkişaf xərcləri artan iqtisadi səmərəliliyin mümkün olduğu zaman Publik Hüquqi Şəxsin qeyri-maddi aktivini kimi qeyd edilir. Kapitallaşdırılmış xərclər proqram təminatının inkişaf etdirilməsi ilə əlaqəli işçi heyətinə edilən ödənişləri və müvafiq olaraq digər xərcləri özündə cəmləşdirir. Kompüter proqram təminatı, onların təmiri və s. ilə əlaqəli olan bütün digər xərclər baş verdiyi an xərəcə silinir.

Qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası

Qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası aktivin təxmin edilən faydalı xidmət müddəti ərzində aktivlərin ilkin dəyərini onların qalıq dəyərində azaltmaqla hesablanır:

Lisenziya və proqram təminatı

Faydalı istifadə müddəti: 10 il

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri müəyyən nağd pula çevrilə bilən və dəyəri əhəmiyyətsiz dəyişiklik riskinə məruz qalan maddələrdir. Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat pul vəsaitlərinin milli valyuta ilə ekvivalentlərini əks etdirir, ilkin olaraq və sonradan ədalətli dəyərle uçota alınır.

Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatın məqsədləri üçün pul vəsaitlərinin ekvivalentləri bank hesablarında olan pul vəsaitlərinin qalıqlarının milli valyuta ilə ekvivalentləri və Publik Hüquqi Şəxsin kassasındakı nağd pul vəsaitləri hesab olunur.

Maliyyə alətləri

İlkin qiymətləndirilmə və uçotdan silinmə

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri Publik Hüquqi Şəxsin maliyyə alətinin müqavilənin müddəaları üzrə tərəfə verildiyi halda tanınır və ilkin olaraq ədalətli dəyər üstəgəl əməliyyat xərcləri ilə ölçülür. Maliyyə aktivləri maliyyə aktivini ilə bağlı pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə müqavilə hüquqlarının müddəti bitdikdə və ya maliyyə aktivini və bütün əhəmiyyətli risklər və faydalar ötürüldükdə uçotdan silinir. Maliyyə öhdəliyi ödənilmədiyi, ləğv edildiyi ya da müddəti bitdiyi halda uçotdan silinir.

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri sonradan aşağıda təsvir edildiyi kimi ölçülür.

Maliyyə aktivlərinin təsnifatı və sonrakı qiymətləndirilməsi

Sonrakı qiymətləndirmənin məqsədi üzrə maliyyə aktivləri kreditor və debitor borclarına bölünür. Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərlərdə əks etdirilmiş maliyyə aktivlərindən başqa bütün maliyyə aktivləri maliyyə aktivinin və ya maliyyə aktivləri mərkəzinin dəyərsizləşməsinə dair obyektiv sübutun olub-olmamasını müəyyən etmək üçün ən azı hər hesabat tarixində dəyərsizləşmə üzrə təhlil edilir.

Dəyərsizləşməni müəyyən etmək üçün müxtəlif amillər aşağıda təsvir edilmiş hər maliyyə aktivinin kateqoriyası üzrə tətbiq edilir. Mənfəət və ya zərərlərdə tanınan maliyyə aktivləri ilə bağlı bütün gəlirlər və xərclər "inzibati və ümumi xərclər"də əks etdirilmiş, ticarət debitor borclarının dəyərsizləşməsindən başqa "maliyyə xərcləri –xalis" və ya "digər gəlir/(xərc)-xalis"də əks etdirilir.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi və inkasso edilə bilməməsi

Müəyyən maliyyə aktivinin dəyərsizləşməsinə dair obyektiv sübutun olub-olmamasını müəyyən etmək üçün hər hesabat tarixində qiymətləndirmə aparılır. Bu cür sübut mövcud olduğu halda bütün dəyərsizləşmə zərərləri gəlir haqqında

hesabatda tanınır. Maya dəyərində uçota alınmış aktivlər üzrə dəyərsizləşmə balans dəyəri və oxşar maliyyə aktivinin cari bazar gəlirlilik normasında diskont edilmiş gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılmış dəyəri arasındakı fərkdir.

Maliyyə öhdəliklərinin təsnifatı və sonrakı qiymətləndirilməsi

Maliyyə öhdəlikləri ticarət və digər öhdəliklərdən ibarətdir. Maliyyə öhdəlikləri sonradan effektiv faiz metodu istifadə olunmaqla amortizasiya olunmuş dəyərle ölçülür. Bütün faizlə əlaqədar ödənişlər "maliyyə xərcləri" daxilindədir.

Maliyyə alətlərinin əvəzləşdirilməsi

Yalnız tanınan məbləği əvəzləşdirmək üçün qanuni qüvvəyə minmiş qarşılıqlı əvəzləşdirmə hüququ olduğu və xalis əsasla əvəzləşdirmək və ya eyni zamanda aktivi realizə etmək və öhdəliyi yerinə yetirmək niyyəti olduğu halda maliyyə aktivləri və öhdəlikləri əvəzləşdirilir və xalis məbləğ "Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat"da göstərilir.

İşçilərin qısamüddətli mükafatlandırılması

İşçilərin qısa müddətli mükafatlandırılması xərcləri (xidmətdən sonra on iki ay ərzində olan) xidmətin göstərildiyi və diskont edilmədiyi dövrdə tanınır. Ödənişli məzuniyyətlərin gözlənilən xərcləri işçilərin hüququnu artıran xidmətlər gördüyü və ya yığılmayan məzuniyyətlər zamanı isə məzuniyyətin baş verdiyi halda xərc kimi tanınır.

Ehtiyatlar və şərti öhdəliklər

Ehtiyatlar cari öhdəliklərin keçmiş hadisələr səbəbindən Publik Hüquqi Şəxsə iqtisadi mənbələrin məxaricinə səbəb ola bildiyi halda və bu məxaricin məbləğləri etibarlı şəkildə hesablanma bildiyi halda tanınır. Məxaricin müddəti və məbləği hələ də qeyri-müəyyən ola bilər. Cari öhdəlik keçmiş hadisələrin (məsələn, hüquqi mübahisələrin və ya yüklü edilmiş müqavilələrin) səbəb olduğu hüquqi və konstruktiv öhdəliklərdən yarana bilər. Ehtiyatlar hesabat tarixində mövcud olan ən etibarlı sübuta, o cümlədən cari öhdəliklə bağlı risklərə və qeyri-müəyyənliklərə əsaslanan cari öhdəliyi yerinə yetirmək üçün tələb olunan hesablanmış məsrəf ilə qiymətləndirilir. Oxşar öhdəliklər olduğu halda öhdəliyin ödənilməsində məxaricin tələb olunacağı ehtimalı bütün öhdəliklər sinfi nəzərə alınmaqla müəyyən edilir. Ehtiyatlar onların diskontlaşdırılmış dəyərinə qədər diskont edilir. Burada pulların vaxt dəyəri əhəmiyyətlidir. Publik Hüquqi Şəxsin üçüncü tərəfdən faktiki olaraq toplaya biləcəyi öhdəliklə bağlı hər hansı ödəniş ayrıca aktiv kimi tanınır. Lakin bu aktiv əlaqəli ehtiyatın məbləğindən artıq olmamalıdır. Bütün ehtiyatlar hər hesabat tarixində təhlil edilir və cari öhdəliklər ən yaxşı hesablanmış qiyməti əks etdirmək üçün uyğunlaşdırılır. Cari öhdəliklərin nəticəsində iqtisadi mənbələrin mümkün məxaricinin mümkün olmaması və ya çox zəif olması ehtimal edildiyi hallarda müəssisələrin birləşməsi zamanı güman olunma halı istisna olaraq öhdəlik tanınmır.

Gəlirlər

2023-cü ildə Publik Hüquqi Şəxsin gəlirləri Publik Hüquqi Şəxsin strukturuna daxil olan qurumların əsas fəaliyyətinin təmin edilməsi və Publik Hüquqi Şəxsin aparatının saxlanma xərclərinin örtülməsi məqsədilə dövlət büdcəsindən ayrılmış vəsaitlərdən, büdcədənkenar əməliyyatlardan əldə edilmiş vəsaitlərdən və investisiya layihələri üzrə məqsədli maliyyələşdirmə şəklində dövlət büdcəsindən ayrılmış pul vəsaitlərdən ibarət olmuşdur. Gəlirlər endirimlər və ticarət diskontları istisna olmaqla Publik Hüquqi Şəxs tərəfindən göstərilmiş xidmətlərə görə alınmış və ya alınacaq ödənişin ədalətli dəyərinə istinad ilə ölçülür. Publik Hüquqi Şəxs əməliyyatın mahiyyətini əks etdirmək məqsədilə satış əməliyyatının hər ayrıca müəyyən edilə bilən komponentinə aşağıda göstərilmiş gəlirin tanınması meyarını tətbiq edir. Bu əməliyyatlardan alınan ödəniş hər komponentin müvafiq ədalətli dəyərini nəzərə almaqla ayrıca müəyyən edilə bilən komponent üzrə bölüşdürülür. Gəlirin məbləği etibarlı şəkildə ölçülə bildiyi, toplanma mümkün olduğu, çəkilmiş və ya çəkiləcək xərclər etibarlı şəkildə ölçüldüyü və Publik Hüquqi Şəxsin hər bir müxtəlif fəaliyyəti üzrə meyar təmin edildiyi halda gəlir tanınır. Bu fəaliyyətə xas olan tanınma meyarı aşağıda təsvir edilib.

Xidmətlərin göstərilməsi

Xidmətlərin göstərilməsindən əldə edilən gəlir, gəlirin etibarlı şəkildə ölçülməsi, toplanması ehtimalı, çəkilmiş xərclər və ya xərclər etibarlı şəkildə ölçülə biləcəyi təqdirdə tanınır. Xidmət haqqı və digər gəlirlər gəlir kimi tanınır ki, xidmətlər faktiki olaraq göstərilmiş olsun.

3. UÇOT SİYASƏTİNİN TƏTBİQİNDƏ RƏHBƏRLİYİN ƏHƏMİYYƏTLİ MÜHAKİMƏSİ

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik aktivlərin, öhdəliklərin, gəlirin və xərclərin tanınması və qiymətləndirilməsinə dair bir sıra mühakimələr, hesablamalar və fərziyyələr irəli sürür. Publik Hüquqi Şəxsin uçot siyasətlərinin tətbiqində maliyyə hesabatlarına ən mühüm təsir edən rəhbərliyin əhəmiyyətli mühakimələri aşağıda göstərilib:

Təxirə salınmış aktivlərin tanınması

Təxirə salınmış vergi aktivlərinin tanınması dərəcəsi çıxıla bilən müvəqqəti fərqlərin istifadə oluna bilməsi üçün Publik Hüquqi Şəxsin gələcəkdə vergiyə cəlb edilən mənfəətin əldə edilməsi ehtimalının qiymətləndirilməsinə əsaslanır. Əlavə olaraq, əhəmiyyətli mühakimə istənilən hüquqi və ya iqtisadi məhdudyyətlərin təsirinin və ya vergi qanunvericiliyindəki müxtəlif qeyri-müəyyənliklərin qiymətləndirilməsində tələb olunur.

Hesablamanın qeyri-müəyyənliyi

Aktivlərin, öhdəliklərin, gəlirin və xərclərin tanınması və qiymətləndirilməsi üzrə ən əhəmiyyətli təsire malik olan hesablama və fərziyyələr haqqında məlumat aşağıda göstərilir. Faktiki nəticələr əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər.

Qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Dəyərsizləşmə zərəri aktivin və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidin balans dəyərinin bərpa edilə bilən məbləğindən artıq olduğu məbləğdə tanınır. Bərpa edilə bilən məbləği müəyyən etmək üçün rəhbərlik hər bir pul vəsaitlərini yaradan vahiddən pul vəsaitlərinin gözlənilən gələcək hərəkətini qiymətləndirir və həmin pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılmış dəyərini hesablamaq məqsədilə münasib faiz dərəcəsini müəyyən edir. Pul vəsaitlərinin gözlənilən gələcək hərəkətinin qiymətləndirilməsi prosesində rəhbərlik gələcək əməliyyat nəticələri haqqında fərziyyələri irəli sürür. Bu fərziyyələr gələcək dövrdə baş verəcək hadisələrə və hallara aiddir. Faktiki nəticələr dəyişə bilər və növbəti maliyyə ili ərzində Publik Hüquqi Şəxsin aktivlərində əhəmiyyətli düzəlişlərə səbəb ola bilər.

Köhnəlmiş aktivlərin faydalı ömrü

Hər bir hesabat tarixində, qeyri-maddi aktivlərin faydalı ömrü qiymətləndirilir, gözlənilən faydası müəyyən edilir.

4. STANDARTLAR, ŞƏRHLƏR VƏ MÖVCUD STANDARTLARA DÜZƏLİŞLƏR

31.12.2023-cü ildə bitən ildə buraxılmış, lakin hələ qüvvəyə minməmiş yeni standartlar və düzəlişlər

Aşağıdakı yeni standartlar və düzəlişlər hələ qüvvəyə minməmiş, lakin gələcək dövrdə Publik Hüquqi Şəxsin maliyyə hesabatlarına təsir göstərə bilər.

BMS 1-ə düzəlişlər - Öhdəliklərin Qısamüddətli və Uzunmüddətli Təsnifatı və BMS 1-ə Dəyişikliklər- Uzunmüddətli Öhdəliklər

Bu düzəlişlər birlikdə öhdəliklərin təsnifatına və Publik Hüquqi Şəxsin öhdəlik üzrə təsnifləşdirilmiş konvertasiya xüsusiyyətləri ilə buraxdığı hər hansı konvertasiya edilə bilən qeydlərə təsir göstərir.

Bu, Publik Hüquqi Şəxsin bəzi borclarının təsnifatına təsir edə bilər və şərtlərin Publik Hüquqi Şəxsə təsiri haqqında əlavə açıqlama tələb edəcəkdir. Publik Hüquqi Şəxs hələ də bu düzəlişlərin təsirini qiymətləndirir. Onlar 2024-cü il maliyyə hesabatları üçün qüvvədə olacaq.

BMS 7 və MHBS 7 Təchizatçıların müəyyənləşdirilməsi Razılaşmalarına düzəlişlər

Bu düzəliş maliyyə hesabatlarında tanınan məbləğlərə heç bir təsir göstərməyəcək, lakin Publik Hüquqi Şəxsin təchizatçının maliyyələşdirmə razılaşmalarından istifadəsi ilə bağlı əlavə açıqlamaların verilməsini tələb edəcək. Bu düzəliş 2024-cü il maliyyə hesabatları üçün qüvvəyə minəcək.

Publik Hüquqi Şəxsin maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərməsi gözlənilən başqa yeni standartlar və ya düzəlişlər mövcud deyil.

5. YENİDƏN TƏSNİFLƏŞDİRMƏLƏR

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə maliyyə hesabatları hazırlanarkən əvvəlki hesabat ilinin (31.12.2022-ci il tarixində başa çatmış ilin) maliyyə hesabatlarındakı bəzi göstəricilərə aşağıda qeyd olunan şəkildə düzəlişlər edilmişdir. Bu düzəlişlərin edilməsinin səbəbi 2022-ci ildə Publik Hüquqi Şəxsin strukturuna daxil olan bəzi qurumlara ayrılmış büdcə vəsaitlərinin əvvəlki hesabat ilinin (2022-ci ilin) maliyyə hesabatlarında düzgün əks etdirilməməsi ilə bağlı olmuşdur. Publik Hüquqi Şəxsin strukturuna daxil olan həmin qurumlara büdcədən ayrılmış vəsaitlərin 31.12.2022-ci il tarixinə qalığı məbləği mühasibat uçotunda "Gələcək hesabat dövrlərinin gəlirləri"ne aid edilmişdir və hazırkı maliyyə hesabatlarında "Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat"da "Sair qısamüddətli öhdəliklər" kimi tanınmışdır. Həmin düzəliş retrospektiv şəkildə təsnifləşdirilmişdir. Bununla əlaqədar olaraq maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın, məcmu gəlirlər haqqında hesabatın və kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatın düzgünlüyünü təmin etmək məqsədilə 31 dekabr 2022-ci il tarixli maliyyə hesabatı üzrə müvafiq göstəricilər 31.12.2023-cü il tarixinə uyğunlaşdırılaraq yenidən təsnifləşdirilmişdir.

6. QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR

Qeyri-maddi aktivlər

2023**2022**

1 590 081

1 549 614

7. ƏSAS VƏSAİTLƏRİN HƏRƏKƏTİ

	Binalar, qurğular, kapitalaşdırıl- mış təmir xərcləri	Maşın, avadanlıq və hesablama	Nəqliyyat vasitələri	Digər əsas vəsaitlər	Bioloji aktivlər	Cəmi
31 dekabr 2022-ci il tarixinə balans dəyəri	157 081 406	4 067 404	254 508	1 188 366	137 762	162 729 446
Daxilolmalar	53 483	322 131	335 832	34 904	6 680	753 030
Amortizasiya ayırmaları	(704 309)	(989 915)	(68 169)	(239 937)		(2 002 330)
Silinmə				32 030		32 030
Daxili yerdəyişmələr		(40 169)	40 169	(40 517)	8 765	(31 752)
Bərpa olunan amortizasiya				30 956		30 956
31 dekabr 2022-ci il tarixinə balans dəyəri	156 430 580	3 359 451	562 340	1 005 802	153 207	161 511 380

8. SAİR UZUNMÜDDƏTLİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ**2023****2022**

19 819 774

12 728 444

9. SAİR UZUNMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR**2023****2022**

1 493 082

1 487 958

10. EHTİYATLAR**2023****2022**

566 700

440 416

11. QISAMÜDDƏTLİ DEBİTOR BORCLARI**2023****2022**

419 501

653 000

12. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKİVALENTLƏRİ**2023****2022**

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, cəmi:

2 808 916

1 840 336

13. KAPİTAL EHTİYATLARI**2023****2022**

Nizamnamə kapitalı

1 000 000

1 000 000

Kapital ehtiyatları

187 939 069

182 245 041

Bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)

(2 489 123)

(2 049 627)

Cəmi kapital:**186 449 946****181 195 414**

14. QISAMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Vergi və sair məcburi ödənişlər üzrə öhdəliklər		194 773
Qısamüddətli kreditör borcları	281 015	3 016
Sair qısamüddətli öhdəliklər	1 735 666	52 457

15. GƏLİRLƏR

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Gəlirlər, cəmi:	12 877 209	12 916 395
o cümlədən:		
Xidmətlərin göstərilməsindən	4 259 508	3 592 003
Sair əməliyyat gəlirləri (dövlət büdcəsindən məqsədli maliyyələşmə)	8 617 701	9 324 392
Bunlardan əlavə, investisiya layihələri üzrə gəlirlər	5 972 040	6 000 000

16. ƏMƏLİYYAT XƏRCLƏRİ

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
İşçi heyəti üzrə xərclər	(9 652 512)	(7 730 090)
Kommunal və rabitə	(80 131)	(91 787)
Elektrik enerji	(259 224)	(285 619)
Ezamiyyə xərcləri	(53 084)	(16 416)
Poçt xidməti	(6 595)	(3 826)
İnternet xidmətləri	(11 567)	(6 364)
Proqram təminatı	(59 472)	(18 418)
İcbari sığorta	(4 860)	(3 816)
Bank xərcləri	(73 699)	(92 209)
Mühafizə xərcləri	(468 505)	(505 787)
İcarə və muzzdlu xidmətlər	(32 000)	(63 169)
Təmir xərcləri	(120 464)	(63 277)
Sanitariya-gigiyena xidmətləri	(27 862)	(33 977)
İstehsalönlü müxtəlif xidmətlər	(101 359)	(120 202)
Əsas fondlara xidmət haqqı	(11 380)	(22 723)
Geoloji-kəşfiyyat və topoqrafiya-geodeziya xidmətləri		(32 000)
Qurğuların cari təmiri	(4 354)	(14 040)
Qeyri-yaşayış binalarının cari təmiri	(15 017)	
Abadlaşdırma xidmətləri	(5 688)	(299 186)
Beynəlxalq təşkilata üzvlük haqqı	(1 375)	(2 295)
Digər malların alınması	(484)	(14 826)
Sakinlərə kompensasiya ödənişi	(5 300)	(61 640)
Amortizasiya ayırmaları	(2 002 330)	(1 510 919)
İstifadə edilmiş material ehtiyatları	(208 645)	(273 533)
Sair xərclər	(269 302)	(1 402 946)
Cəmi:	(13 476 248)	(12 669 065)

17. XALIS MƏNFƏƏT (ZƏRƏR)

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Xalis mənfəət (zərər)	(748 463)	56 662
Digər məcmu gəlir (investisiya layihələri üzrə məqsədli maliyyələşmə)	5 972 040	6 000 000
Məcmu gəlir (xalis mənfəətin (zərərin) və digər məcmu gəlirin cəmi)	5 223 577	6 056 662

18. MALİYYƏ AKTİVLƏRİ VƏ ÖHDƏLİKLƏR

Ədalətli dəyər, məcburi satış və ya ləğv etmə halları istisna olmaqla, maraqlı tərəflər arasında cari əməliyyat zamanı maliyyə alətinin mübadilə edilə bildiyi məbləği əks etdirir və ən yaxşı olaraq aktiv bazar qiyməti ilə təsdiqlənir. Maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri Şirkət tərəfindən mövcud bazar məlumatlarından (əgər mövcud olarsa) və müvafiq qiymətləndirmə metodlarından istifadə etməklə müəyyən edilmişdir. Lakin, təxmin edilən ədalətli dəyərin müəyyən edilməsi üçün bazar məlumatlarını şərh edərkən peşəkar mülahizələr irəli sürmək tələb edilir.

Azərbaycan Respublikasında inkişaf etməkdə olan bazar iqtisadiyyatına xas xüsusiyyətlər müşahidə olunmaqdadır, lakin iqtisadi şərtlər maliyyə bazarlarında aktivliyin həcmi məhdudlaşdırmaqda davam edir.

Bazar qiymətləri köhnəlmiş ola bilər və ya aşağı qiymətlərlə satışın dəyərini əks etdirə bilər və bu səbəbdən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini əks etdirməyə bilər. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən edərkən rəhbərlik mövcud bazara dair məlumatları istifadə edir.

Amortizasiya olunmuş dəyərində qeydə alınan aktivlər

Sabit faiz dərəcəli maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri analoji kredit riskinə və ödəmə müddətinə malik yeni alətlər üçün mövcud faiz dərəcələrini tətbiq etməklə diskont edilmiş gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti metoduna əsaslanır. İstifadə edilmiş diskont dərəcələri qarşı tərəfin kredit riskindən asılıdır. Debitor borcları, əlaqəli tərəflərdən alınacaq vəsaitlər və ödəniş tarixinədək saxlanılan qiymətli kağızların balans dəyəri təxminən onların ədalətli dəyərində bərabərdir.

Amortizasiya olunmuş dəyərində qeydə alınan öhdəliklər

Bazar qiymətləri mövcud olmayan sabit faiz dərəcəli və müəyyən edilmiş ödəmə müddətinə malik maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri, analoji kredit riskinə və yerdə qalan ödəmə müddətinə malik yeni alətlər üçün faiz dərəcələrini tətbiq etməklə diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkətinə əsaslanır. Kreditor borcları və əlaqəli tərəflərə ödəniləcək vəsaitlərin balans dəyəri təxminən onların ədalətli dəyərində bərabərdir.

19. ÖHDƏLİKLƏR VƏ ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR

Məhkəmə prosesləri

Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyət gedişində Publik Hüquqi Şəxsə qarşı irəli sürülə biləcək iddialarla əlaqədar, rəhbərlik öz təxminlərinə, Publik Hüquqi Şəxsə xilə və kənar peşəkar mütəxəssislərin məsləhətlərinə əsasən hesab edir ki, bu iddialarla bağlı heç bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq hazırkı Maliyyə hesabatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır.

Vergi qanunvericiliyi

Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi, həmçinin valyuta və gömrük qanunvericilikləri müxtəlif şərtlərə və dəyişikliklərə məruz qalır. Nəzəri cəhətdən, Publik Hüquqi Şəxsin əməliyyatlarına və fəaliyyətinə hazırda tətbiq edilən qanunvericiliyə dair rəhbərliyin şərtlərinə müvafiq dövlət nəzarət orqanları tərəfindən etirazın olması mümkündür. Rəhbərlik bunun baş verməsi ehtimalını öz fəaliyyətində nəzərə alır.

Azərbaycan Respublikasının vergi orqanları vergi qanunvericiliyini şərh edərkən və vergilərin məbləğini müəyyən edərkən daha sərt mövqe nümayiş etdirə bilər və keçmişdə etiraz edilməyən əməliyyatlara və fəaliyyətlərə yenidən baxıla bilər. Bunun nəticəsində Publik Hüquqi Şəxsə əlavə vergilər, maliyyə sanksiyaları və penya (faizlər) hesablanıla bilər. Vergi qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş müstəsna hallar istisna olmaqla, Azərbaycan Respublikasının vergi orqanları tərəfindən vergi ödəyicisinin son üç təqvim ilindən çox olmayan fəaliyyəti yoxlanıla bilər.

Rəhbərlik hesab edir ki, onun tərəfindən müvafiq vergi qanunvericiliyinin şərhini düzgündür və vergilərlə bağlı Publik Hüquqi Şəxsin mövqeləri qorunacaqdır. Odur ki, 31 dekabr 2023-cü il tarixində potensial vergi öhdəlikləri üzrə hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır (müvafiq olaraq, 31 dekabr 2022-ci il tarixinə vergi riski üzrə ehtiyat - sıfır).

Kapital məsrəfləri ilə bağlı öhdəliklər

Publik Hüquqi Şəxsin 31 dekabr 2023-cü il tarixinə kapital məsrəfləri ilə bağlı öhdəliyi olmamışdır.

Rəhbərliyə ödənişlər

Tam ştatlı idarəetmə vəzifələrinə görə rəhbərliyə verilmiş ödənişlər əmək müqaviləsi üzrə ödənilən əmək haqlarından və verilmiş mükafatlardan ibarət olmuşdur.

20. MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ

Maliyyə risklərinin idarə edilməsi sahəsində Publik Hüquqi Şəxsin fəaliyyəti rəhbərlik tərəfindən maliyyə riskləri kimi təsnifləşdirilən bazar riskini, kredit riskini və likvidlik riskini aşkar edilib həmin risklərin idarə olunmasından və illik xərclər büdcəsinin tərtib olunmasından, proqnozlaşdırmadan və bazarın icmalından ibarətdir.

Publik Hüquqi Şəxsin ümumi maliyyə risklərinin idarə olunması proqramı maliyyə bazarlarında mövcud olan gözlənilməz halların qarşısının alınmasına yönəlib.

Rəhbərlik risklərin idarə olunması üzrə bütün bölmələrlə sıx əməkdaşlıq edir. İdarəetmə, bu risklərin təsirini azaltmaq üçün zəruri addımları atır.

Əlavə olaraq, Publik Hüquqi Şəxsin məruz qaldığı əsas risklərə valyuta riski, bazar riski (məzənnə fərqi riski), kredit riski (debitorlar) və likvidlik riski aiddir.

a) kredit riski

Kredit riski qarşı tərəfin Publik Hüquqi Şəxsə qarşı olan öhdəliyini ödəyə bilmədiyi zaman yaranan riskdir. Publik Hüquqi Şəxs bu maliyyə risklərinə müxtəlif maliyyə alətləri vasitəsilə məruz qalır, məsələn: debitor borcları, depozitlər və s. Publik Hüquqi Şəxsin məruz qalacağı kredit riskinin maksimum məbləği maliyyə aktivlərinin hesabat tarixində tanınmış balans dəyəri ilə məhdudlaşır.

b) valyuta riski

Valyuta riski xarici valyutaların məzənnəsinin dəyişməsi nəticəsində maliyyə aktivinin dəyərinin dəyişməsi riskidir. Valyuta riski əsasən qeyri-rezidentlərlə aparılan əməliyyatlar nəticəsində yaranan debitor və kreditor borclarından əmələ gəlir. MHBS və Vergi Məcəlləsi arasındakı fərqlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının hazırlanması və mənfəət vergisinin hesablanması çərçivəsində aktiv və passivlərin balans dəyəri arasında müvəqqəti zaman fərqləri əmələ gələ bilər. Müvəqqəti zaman fərqi üzrə dövriyyələrin vergi təsiri cari ilin sonuna mövcud olan mənfəət vergisində qeydə alınır.

21. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLİYYATLAR

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədləri üçün tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, tərəflərdən biri digərinə nəzarət edə bilsin, onunla eyni qrupun nəzarəti altında olsun və ya maliyyə- təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı məsələlər üzrə qərar qəbul edərkən ona təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər arasındakı münasibətləri nəzərə alarkən həmin münasibətlərin hüquqi formasına deyil, iqtisadi məzmununa diqqət yetirilir. Əlaqəli tərəflə aparılmış əməliyyatlar bu Maliyyə hesabatlarında nəzərə alınmışdır.

22. HESABAT TARİXİNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR

Hazırkı Maliyyə hesabatlarının hesabat tarixi və hesabatın buraxılmasına icazə verilmiş tarix arasında heç bir dəyişiklik və ya dəyişiklik tələb edən əhəmiyyətli hadisə baş verməmişdir.

“İçərişəhər” DTMQİ PHŞ-nin rəhbərliyi adından

Aparatın rəhbəri

Baş mühasib

Bakı şəhəri, 24 dekabr 2024-cü il

I.V. Babayev

G.N. Əhmədova

